

Kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2026–2029

Kommunedirektør Marit Kobro og økonomisjef Atle Willems
Sliperiet 28. oktober 2025

Dagsorden

- Hovedtrekkene i Handlings- og økonomiplan 2026-2029
- Kommunal kollaps?
 - Eller nye muligheter for mer samhold og meningsfylte liv?
- Prioriterte områder i 2026
- Handlings- og økonomiplan 2026–2029 og nærmere om forslaget
- Videre behandling, tilgjengelig materiale og spørsmålsordningen

Hovedtrekkene

- Vi har 5 milliarder kroner til å levere tjenester til Larviks innbyggere for i 2026
- Vi investerer for over 1,1 milliarder kroner i 2026, inkluderer investeringer i vann, avløp og renovasjon
- Kommunedirektøren budsjetterer med et netto driftsresultat på 105 millioner kroner, som er 2,1 % av driftsinntekter
- Frem mot 2029 skal vi kutte, redusere og omstille for totalt ca. 269 millioner kroner
- Årsbudsjettet fremmes med en investeringsplan og låneopptak som er innenfor handlingsregelens vedtatte rammer.
- Vi står i en stor omstilling og siden alt henger sammen med alt, vil vesentlige endringer et sted unngåelig få konsekvenser for helheten.

Ny organisering fra 1. januar 2026 er lagt til grunn for budsjettene.

Handle nå – tenke
helhet og langsiktig

“Det eneste valget vi ikke har ...

... er å legge opp til at vi skal løse morgendagens utfordringer innenfor helse og omsorg (og alle andre tjenester...) med mer av de samme virkemidlene, arbeidsformene, standardene og lokasjonene som vi gjør/har i dag”

– Håvard Moe, folkemøte i Sliperiet 1. oktober 2025

I Larvik har vi

65 %

flere seniorer
(80-89 år)

10 %

færre barn
(6-15 år)

***Mindre “jeg”
- mer “vi”***

Prioriterte områder

1. Arbeidsliv og folkehelse
2. Tilrettelegge for innbyggerkraft
3. Styrke tjenestene til hjemmeboende
4. Næringslivet som partner i by- og samfunnsutviklingen
5. Beredskap og miljø

Sammen skaper vi
gode dager

Larvik
kommune

Handlings- og økonomiplan 2026–2029

- Utgangspunkt og forutsetninger
- Statsbudsjett 2026
- Økonomiske hovedtall/netto rammene til tjenesteområdene
- Investeringer, finanskostnader, handlingsregelen, disposisjonsfond
- Status de fire finansielle styringsmålene
- Veien frem til kommunestyret 10. desember 2025

Utgangspunkt

- Levere et budsjett og økonomiplan iht kommuneloven og de fire vedtatte styringsmåla
- Vedtatte innsparingstiltak er innarbeidet - i all hovedsak rullere økonomiplanen
 - noen nødvendige endringer er foreslått
- Larvik er en lavinntektskommune med høyt utgiftsbehov og høy lånegjeld
- Renten og strømpriser forblir høye
- Som vanlig ingen drahjelp fra statsbudsjettet

Forutsetninger

- Rammetilskudd + Inntekts- og formueskatt er budsjettert som i statsbudsjettet
 - Økning i etterfølgende år med 1 % realvekst – som tidligere
- Forventet lønnsvekst på 4,0 % i 2026 er kompensert
- Statlige satsinger og endringer i statsbudsjettet er lagt inn i forslaget med beregnet virkning for Larvik kommune
- Rente 4,7 % i 2025 og ca 4,5 % i årene deretter
- Pensjon budsjettert etter anslag fra KLP/SPK i 2025 med 1 % realvekst i etterfølgende år
- VAR-gebyrer budsjettert med 1 % realvekst fra 2027
- Betalingssetser øker generelt med kommunal deflator (lønns- og prisstigning) på 3,5 %
- Kommunale avgifter for bolig over 70 kvadratmeter øker med kr 1 170 (eks mva) eller 8,0 %.

Abonnement	Larvik 2024	Larvik 2025	Larvik 2026	Prosent økning 2025-2026
Vann bolig over 70 kvm.	4 392	4 567	5 042	10,4 %
Avløp bolig over 70 kvm.	6 439	7 211	7 580	5,1 %
Renovasjon	2 908	2 908	3 234	11,2 %
Sum bolig over 70 kvm.	13 739	14 686	15 856	8,0 %

Næringseiendommer har ikke renovasjon fra Larvik kommune. Deres vanngebyr øker med 10,4% og avløp øker med 5,1%.

Statsbudsjettet - vekst i frie inntekter 2026 vs anslag 2025

3901 Horten	2 081 723	2 091 494	2 174 264	82 770	4,0
3903 Holmestrand	2 002 530	2 010 947	2 105 449	94 502	4,7
3905 Tønsberg	4 375 842	4 394 810	4 591 299	196 489	4,5
3907 Sandefjord	4 945 494	4 967 783	5 191 525	223 742	4,5
3909 Larvik	3 710 030	3 726 713	3 865 260	138 547	3,7
3911 Færder	2 124 591	2 133 967	2 210 695	76 728	3,6
<i>Fordelast gjennom året</i>	<i>7 925</i>	<i>7 925</i>	<i>10 250</i>	<i>2 325</i>	
Vestfold	19 248 134	19 333 638	20 148 742	815 104	4,2

Kilde: Grønt hefte 2026

Statsbudsjett 2026

Hvor mye mer penger har vi å rutte med til de samme oppgavene som vi hadde i fjor?

- Frie inntekter i henhold til Grønt hefte 2026.
- Kompenserer ikke tjenesteområdene direkte for prisinflasjon.
- Ingen automatikk at statsbudsjettet dekker alle kostnadsøkninger. Økte finanskostnader ikke en del av inntektssystemet.
- Økning mot fremskrevet økplan for 2026: 175 mill kr (4,8 %)

Anslått endring fra 2025 til 2026, tall i mill kr

Frie inntekter 2026	3 865
Frie inntekter 2025 (oppgave-korrigert)	3 727
Økning i frie inntekter	139
% endring	3,7 %
Effekter lønnsoppgjør	106
Pensjonskostnader	7
Prisinflasjon	30
Økte kostnader for poster som dekkes av økning frie inntekter	143
%	3,8 %
Statsbudsjett 2026 vs anslag 2025	-4
Økning demografikostnader 2026	15
Statsbudsjett 2026 vs anslag 2025	-20

Anslag endringer demografikostnader, tusen kr

Larvik	2026
Barnehage	-22 976
Grunnskole	-1 768
Pleie og omsorg	37 242
Kommunehelse	3 382
Barnevern	-1 134
Sosialtjeneste	606
Samlet	15 352

Kilde: Telemarksforskning

Innsparinger innarbeidet i forslaget

Økonomiplan totalt - Detaljer fra økonomiplaniltak (Innsparingstiltak)

Tjenesteområde	2024	2025	2026	2027	2028	2029
01 Sentrale poster	-10 480 000	-32 200 000	-44 500 000	-52 500 000	-52 500 000	-52 500 000
03 Helse og mestring	-16 560 000	-55 591 000	-66 631 000	-134 471 000	-72 986 000	-72 986 000
04 Oppvekst	-15 675 490	-13 954 067	-16 770 401	-27 950 401	-31 731 401	-31 731 401
07 Samfunn og miljø	-27 253 447	-48 255 500	-41 887 500	-54 330 500	-63 530 500	-63 530 500
08 Arbeid og medborgerskap	-17 094 860	-22 831 660	-23 532 910	-25 132 910	-25 132 910	-25 132 910
09 Organisasjon	-8 600 000	-11 100 000	-11 180 000	-11 180 000	-10 180 000	-10 180 000
10 Øk- og virksomhetsstyring	-5 275 000	-14 019 100	-11 385 100	-11 665 100	-12 779 100	-13 319 100
Sluttsum	-100 938 797	-197 951 327	-215 886 911	-317 229 911	-268 839 911	-269 379 911

Driftsbudsjettet 2026

Tall i mill kr	Rev bud 2025	Forslag 2026	Endring	Endring %
Frie inntekter (skatt + ramme)	-3 705	-3 859	-154	4,2 %
Eiendomsskatt	0	0	0	
Andre inntekter	-1 161	-1 158	2	-0,2 %
Sum driftsinntekter	-4 866	-5 017	-152	3,1 %
Lønnsutgifter	2 342	2 419	77	3,3 %
Kjøp av varer og tjenester	1 082	1 070	-11	-1,1 %
Andre kostnader	1 256	1 266	11	0,9 %
Sum driftsutgifter	4 680	4 756	77	1,6 %
Brutto driftsresultat	-186	-261	-75	
Renter og avdragsutgifter	428	451	23	5,4 %
Renteinntekter og utbytte	-47	-51	-4	8,9 %
Netto finansutgifter	381	400	19	5,0 %
Netto driftsresultat (underskudd)	-50	-105	-56	
Netto driftsresultat %	1,0 %	2,1 %		

Økonomiplan 2026–2029

Tall i mill kr	2026	2027	2028	2029	Snitt
Frie inntekter (skatt + ramme)	-3 859	-3 898	-3 937	-3 976	-3 917
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0
Andre inntekter	-1 158	-1 162	-1 168	-1 169	-1 164
Sum driftsinntekter	-5 017	-5 059	-5 104	-5 145	-5 082
Lønnsutgifter	2 419	2 419	2 476	2 469	2 446
Kjøp av varer og tjenester	1 070	1 068	1 055	1 053	1 061
Andre kostnader	1 266	1 269	1 273	1 276	1 271
Sum driftsutgifter	4 756	4 756	4 803	4 798	4 778
Brutto driftsresultat	-261	-303	-301	-347	-303
Renter og avdragsutgifter	451	499	548	590	522
Renteinntekter og utbytte	-51	-50	-50	-50	
Netto finansutgifter	400	449	498	540	472
Netto driftsresultat	-105	-98	-47	-51	-75
Netto driftsresultat %	2,1 %	1,9 %	0,9 %	1,0 %	1,5 %
Vedtatt økonomiplan 2025-2028	-104	-35	-44	-44	

Netto driftsresultatet i perspektiv – er det høyt?

- Bedre enn vi håpet
- I tråd med rullert økonomiplan
- Må sees i lys av
 - totale driftsinntekter på over 5 mrd kr
 - et stort og økende behov for egenfinansiering av investeringer fremover
 - dempe veksten i renter og avdrag
 - de store innsparingstiltakene som er innarbeidet
- Gjennomsnittlig resultatgrad på 1,5 % i økonomiplanen er lavere enn TBUs anbefaling på 1,75 %
- Økte kostnader knyttet til nye sykehjemsplasser fra 2028

**Handlings- og økonomiplan 2026–2029
legges frem med ny organisering**

- Helse og mestring
- Oppvekst
- Samfunn og miljø
- Arbeid og medborgerskap
- Stab og støttefunksjoner
 - Organisasjon og kommuneadvokat
 - Økonomi- og virksomhetsstyring

Andel av netto rammer 2026–2029

Andel av Sum netto rammer	Oppr. budsjett 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Endring fra
						Oppr. Budsjett 2025 til 2029
Sentrale poster	6,5 %	7,6 %	7,7 %	7,8 %	7,9 %	1,4 %
Helse og mestring	39,0 %	38,4 %	39,5 %	41,3 %	41,1 %	2,1 %
Oppvekst	38,4 %	37,4 %	37,1 %	36,8 %	36,5 %	-1,9 %
Samfunn og miljø	3,6 %	4,1 %	3,0 %	1,6 %	2,0 %	-1,6 %
Arbeid og medborgerskap	6,9 %	7,1 %	7,1 %	7,1 %	7,1 %	0,2 %
Organisasjon	2,3 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %	-0,1 %
Økonomi- og virksomhetsstyring	3,2 %	3,3 %	3,4 %	3,2 %	3,2 %	0,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

Investeringer vann, avløp og renovasjon (VAR)

– betales av innbyggere over mange år

Tre store enkeltprosjekter

- Lillevik renseanlegg – sekundærrensing og nitrogenfjerning
- Kvelde avløpsrenseanlegg
- Hølen pumpestasjon forprosjekt

Over 1,4 mrd kr de neste åtte årene.

Hovedprosjekt, tall i mill kr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totalt
01685 Lillevik RA - sekundærrensing og nitrogenfjerning	271	284	230	57	0	0	0	0	842
01903 Rehabilitering avløp	69	71	73	75	78	80	82	85	613
01901 Rehabilitering vann	62	64	66	68	70	72	74	76	552
01652 Kvelde avløpsrenseanlegg	323	155	0	0	0	0	0	0	478
01719 Hølen Pumpestasjonen forprosjektet	4	48	48	0	0	0	0	0	100
01716 Fagerli - Seierstad ny vannledning	54	0	30	0	0	0	0	0	84
Sum VAR-investeringer	783	622	447	200	148	152	156	161	2 669
Sum andre VAR-investeringer	29	13	49	19	13	7	14	14	159
Totalsum VAR-investeringer	812	635	496	219	161	159	170	175	2 827

Kjerneinvesteringer inkludert salgsinntekter – betales av kommunekassa

De største prosjektene i 2026:

Hovedprosjekt, tall i mill kr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totalt
04170 Rehabilitering Gamle Mesterfjellet skole	86	0	0	0	0	0	0	0	86
04887 Nye heldøgns omsorgsplasser	40	40	0	0	0	0	0	0	80
04180 "Hanna Winsnesvei 5 - Boliger for unge med funksjonsnedsettelse"	40	-40	0	0	0	0	0	0	0
04220 Torvet 1 - Ombygging	20	73	120	0	0	0	0	0	213
04885 Ny legevakt	20	20	0	0	0	0	0	0	40
Sum kjerneinvesteringer	206	93	120	0	0	0	0	0	419
Sum andre kjerneinvesteringer	-90	199	220	259	297	271	247	217	1 619
Totalsum alle kjerneinvesteringer inkl salg av eiendommer og salg kommunale barnehager	116	292	340	259	297	271	247	217	2 038

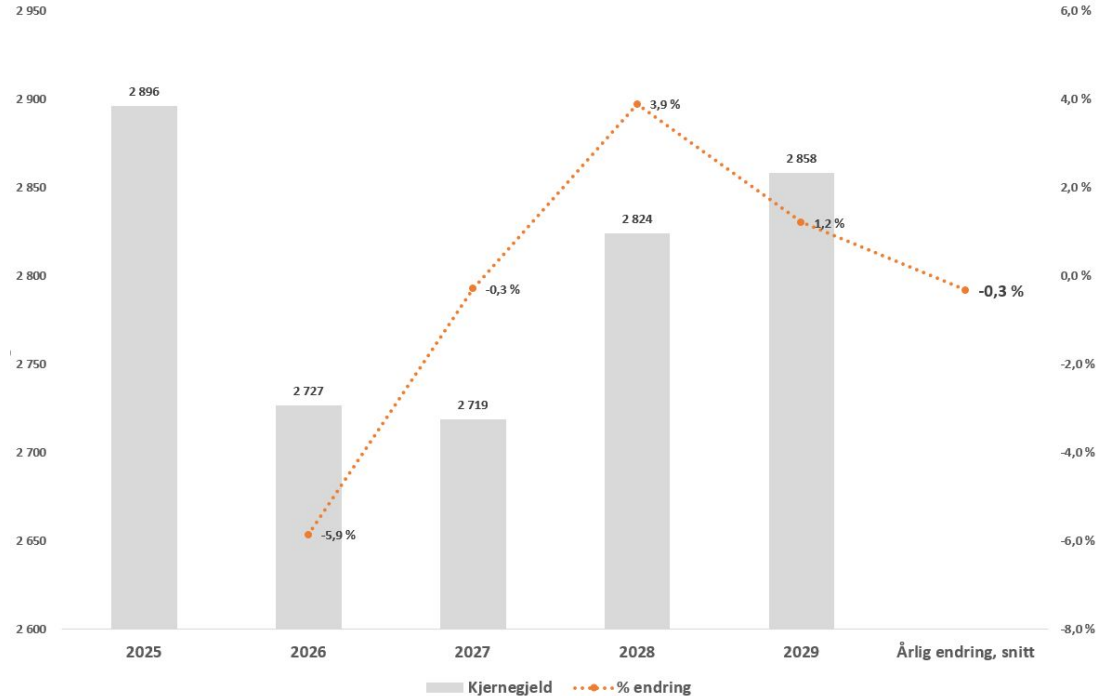
Investeringer inkludert salg – totalt 2026–2033

Tall i mill kr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totalt
VAR-investeringer	812	635	496	219	161	159	170	175	2 827
Kjerneinvesteringer	116	292	340	259	297	271	247	217	2 038
Totalsum	928	927	836	478	457	430	417	392	4 865

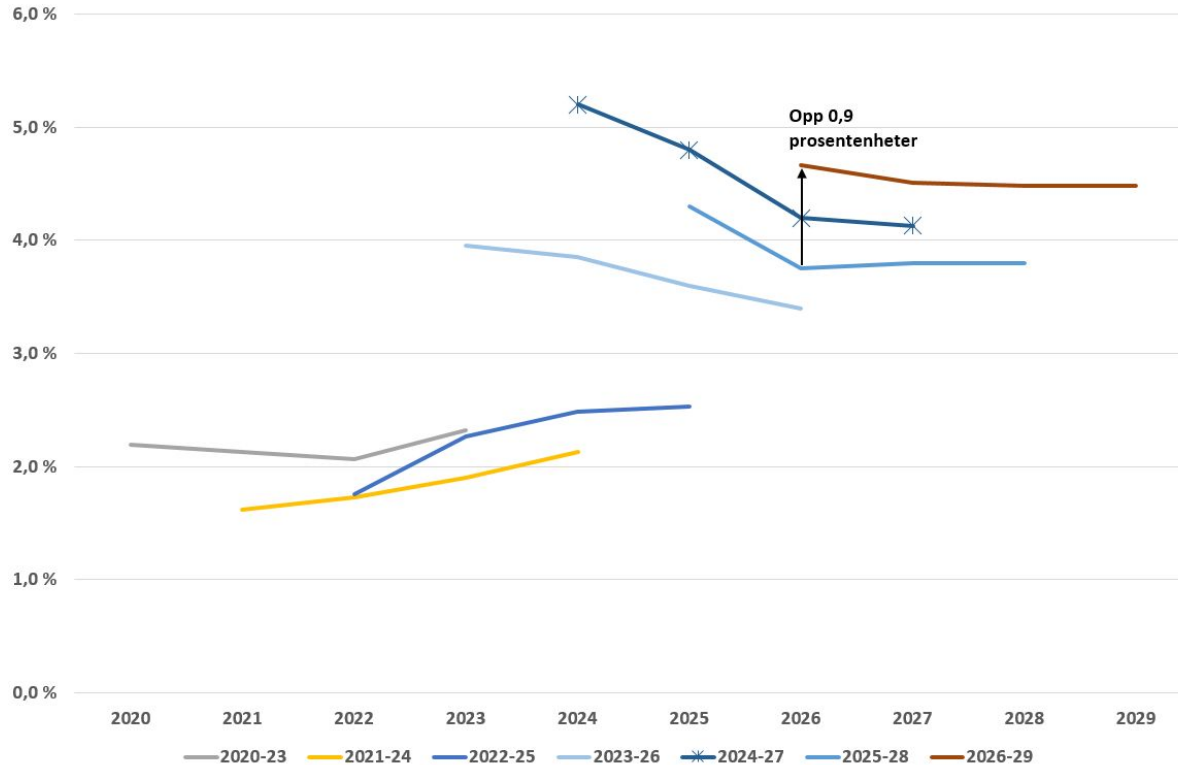

Handlingsregelen for lånegjeld

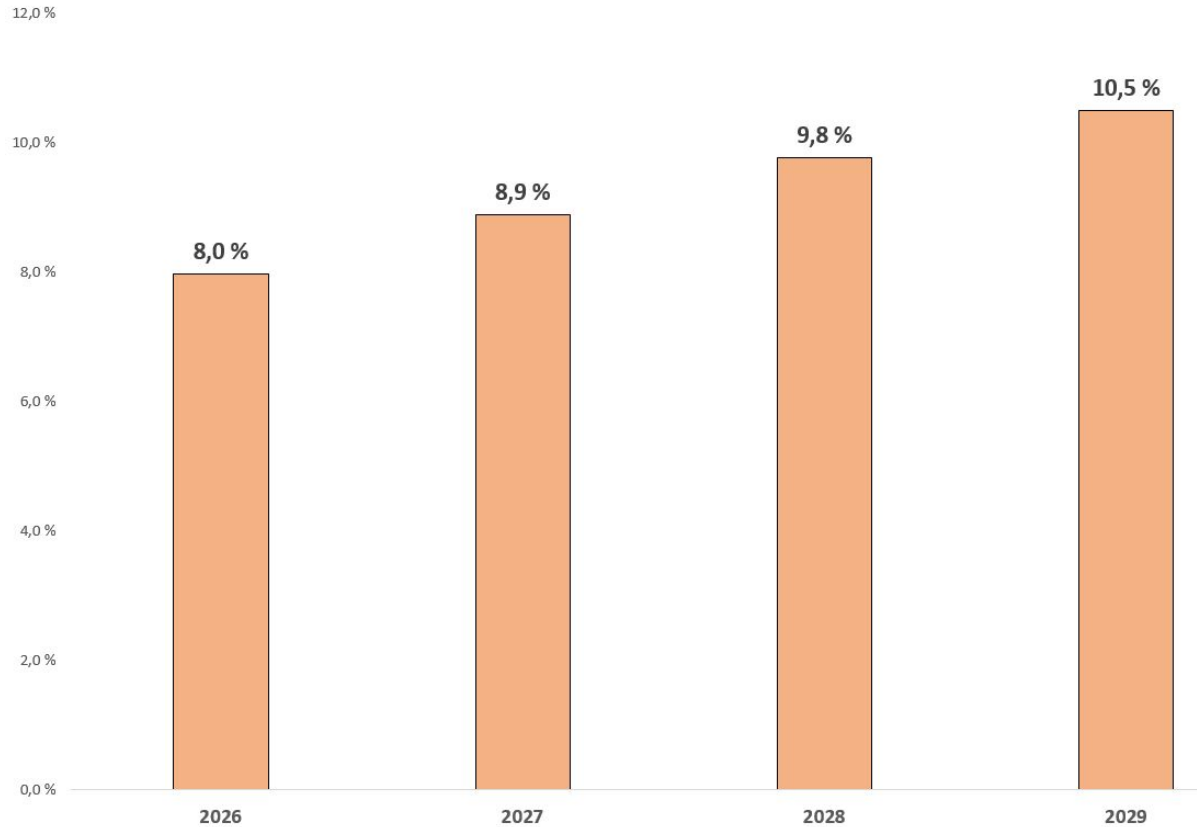
- Årsresultater settes av i sin helhet til dispfond/egenfinansiering
- Årlig *nedgang* i kjernegjeld fra 2025 til 2029: ca. 0,3 %
- Vekst i driftsinntekter kan forventes å bli høyere enn dette = forslaget innenfor handlingsregelens rammer
- Bidrar også til å nærme oss 70 % av frie inntekter

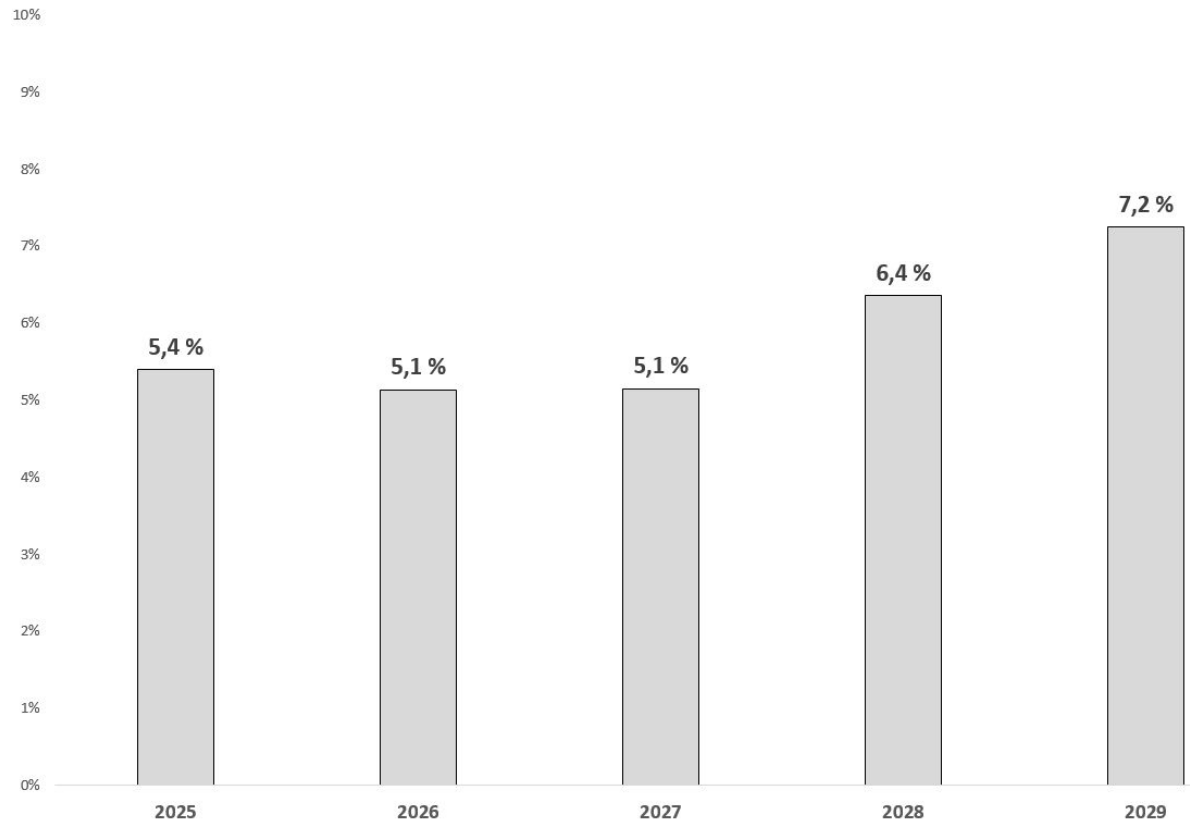
Rentesats 2026–2029 vs tidligere år

Netto finanskostnader i % av driftsinntekter

Den frie delen av disposisjonsfondet i % av driftsinntekter, anslag

Status fire finansielle styringsmål- forholdsvis robust

- **Handlingsregel lånegjeld:** vekst kjernegjeld < vekst frie inntekter. Minst 15 % egenfinansiering. Vekst er innenfor i 2026, 2027 og totalt for perioden.

- **Netto driftsresultat** skal være på minimum 0,5 % i økonomiplanperioden (*1,5 % forblir et langsiktig mål*). Resultatgraden er innenfor styringsmålet i samtlige år og innenfor det langsiktige målet i 2026 og 2027.

- **Disposisjonsfond:** den frie delen skal være på minst 5 % av driftsinntektene. Oppfylt alle år i perioden.

- **Kjernegjeld** skal på sikt ikke utgjøre mer enn 70 % av de frie inntektene. Kan oppfylles i perioden.

Anbefalinger i budsjettarbeidet

- **Rammene er satt for å ivareta helheten**
 - omprioritere innenfor eksisterende rammer
- **Hvis dere bytter ut tiltak/gjør endringer - bytt det med et konkret valg (prioritere)**
 - spesifiser hva tiltaket gjelder og legg det på minimum tjenestenivå
 - unngå generelle rammekutt
- Gjerne minimere mengden utredningsforslag

Videre behandling, tilgjengelig materiale og spørsmål

- Saksframlegg for Handlings- og økonomiplan 2026–2029 sendes ut onsdag 12. november
- Rådene og hovedutvalg for budsjett og økonomi 18. november
- Hovedutvalg 19. november
- Formannskapet 26. november (høring i 14 dager)
- Kommunestyret onsdag 10. desember

Opprydding på nyåret – som i tidligere år

- Statsbudsjettet vedtas endelig tett innpå jul
- Konsekvenser av statsbudsjett tas inn i Handlings- og økonomiplan gjennom egen sak tidlig i 2026
- I denne saken tas også enkeltheter i kommunestyrets vedtak opp, dersom det er uklarheter knyttet til vedtak, finansiering eller gjennomføring

Her finner du alt om Handlings- og økonomiplan 2026-2029

- PDF- og WEB-versjon ligger på hjemmesiden (WEB-versjonen anbefales). Det ligger sammen med analyser av tjenester her:
 - <https://www.larvik.kommune.no/politikk/plane-r-og-strategier/handlings-og-oekonomiplan/>
- Nyhetssaker blir publisert på [larvik.kommune.no](https://www.larvik.kommune.no)

Handlings- og økonomiplan 2026-2029 Larvik kommune Kommunedirektørens forslag

🔍 Kontrast 🔍 Søk ☰ Meny Kontakt

Forsiden Politikk Planer og strategier

Handlings og økonomiplan

Planen rulleres hvert år og er budsjettet og økonomiplanen for kommunen.

Handlings- og økonomiplan 2026-2029 (publiseres 28.10 kl 15)

Kommunedirektørens forslag

- 🕒 Handlings- og økonomiplan 2026-2029 - Kommunedirektørens forslag (web)
- 🕒 Handlings- og økonomiplan 2026-2029 - Kommunedirektørens forslag (pdf)
- 🕒 Spørsmål og svar fra folkevalgte

Innhold

- 📄 Handlings- og økonomiplan 2026-2029 (publiseres 28.10 kl 15)
- 📄 Strategidokument 2025-2028
- 📄 Kommunestyrets vedtak 2024-2027
- 📄 Årsevaluering

Spørsmålsordningen

- Alle medlemmer i politiske organer som behandler forslaget kan stille spørsmål.
 Gruppeledere: koordinere spørsmål fra eget parti.
- Konkrete spørsmål (ikke utredninger) sendes i politikermodulen i Framsikt.
- Alle spørsmål offentliggjøres på kommunens hjemmeside hver fredag. Siste gang fredag 5. desember.
- Veiledning i politikermodulen etter behov

Takk for oss, og
lykke til med
budsjettarbeidet!

A diverse group of approximately 15 people is posed in a bright, modern indoor setting. The group includes individuals in various professional and safety attire, such as a firefighter in full gear, a pregnant woman, a woman in a red medical uniform, and several people in business casual clothing. They are arranged in several rows, some sitting on a wooden ledge and others standing. The background is a plain, light-colored wall with a large window on the right. The overall atmosphere is positive and collaborative.

**Sammen skaper
vi gode dager**